

opnaaet Enighed mellem Regeringspartiernes og det konservative Partis Repræsentanter om en Valgretsalder paa 23 Aar, som synes at have vundet nordisk Anerkendelse.

Under Forhandlingerne er inddraget Spørgsmaalet om Folkeafstemning. I Forslagets § 65 er der givet Udtryk for den Opfattelse, der har samlet Flertallet.

Det er under Forhandlingen oplyst, at der af Justitsministeren vil blive fremsat Forslag til Lov om Ministrenes Ansvarlighed, saaledes at Loven vil kunne gennemføres samtidig med den ny Grundlov. Udkast til et saadant Lovforslag er forelagt i Kommissionen og aftrykkes som Bilag (5).

Et Mindretal (Hendriksen, M. C. Korsgaard, Ole Bjørn Kraft og Christmas Møller) inden for Flertallet ønsker endvidere at fremsætte følgende Bemærkninger:

I al den Tid, Danmark har haft en fri Forfatning, har der været Forfatningskamp i Landet. De ulykkelige nationalpolitiske Forhold mellem de to slesvigske Krige gav som bekendt Anledning til stedsevarende Forfatningsdrøftelse og Forfatningsændringer, og efter Krigen i 1864 gennemførtes Grundloven af 28. Juli 1866 paa et andet Grundlag end Junigrundlovens ene Vælgerkorps.

66-Forfatningens Gennemførelse var Indledningen til den langvarige og bitre politiske Strid gennem hele Slutningen af forrige Aarhundrede, og Grundloven af 5. Juni 1915 betød ikke Afvikling af den forfatningspolitiske Strid, selv om den for Partierne til venstre var et meget betydeligt Resultat.

1915-Grundloven traadte som bekendt først i Kraft i Foraaret 1918. De meget urolige politiske Forhold, som derefter indtraadte, den bitre Strid i Aarene 1918—20, den Kampsituation mellem Folketing og Landsting, der udviklede sig af Spørgsmaal som Statslaanet, 7. August-Loven i Februar—Marts 1919, Afholdelse af nyt Folketingsvalg, Grænse- dragningen, det daværende Ministeriums sønderjydske Politik i Foraaret 1920, alt dette bevirkede utvivlsomt, at store Dele af Befolkningen følte Landstinget af 1915 kun som en Fortsættelse i en anden Udgave af Landstinget af 1866.

Rigsdagens to Ting var ifølge Forfatningen i den Grad ligestillede Udtryk for den lige og almindelige Valgret, at enhver Rigsdagsbeslutning forudsatte begge Tings selvstændige Samtykke. Viste en Mægling efter de i Forfatningen nærmere angivne Regler sig uigennemførlig, var, Sagens Vigtighed og Hast uanset, Rigsdagen ude af Stand til at træffe Afgørelse. Paa denne, nu sikkert fra alle Sider erkendte Grundskade ved Forfatningen kunde der, uden Forfatningsændring, kun under en rolig Udvikling have været bødet gennem Indarbejdelsen af en Forfatningsskik i Tilslutning til Princippet om Folketingets — Folketingsvælgernes — overvejende Indflydelse. Men allerede i 1920 rejste Socialdemokratiet i et Forfatningsforslag Kravet om Afskaffelsen af Landstinget og Overgang til det rene Etkammersystem. Og under de følgende Aars politiske Brydninger blev Landstinget for den almindelige Bevidsthed i stadig højere Grad enstydigt med *Landstingsflertallet*, og vel at mærke et Landstingsflertal, der var i politisk Modsætning til Folketingsflertallet. I ca. 10 af de 16 Aar fra Landstingsvalget i 1920 til Landstingsvalget i 1936 var der rent socialdemokratisk-radikalt Flertal i Folketinget, medens Venstre og Konservative havde Flertal i Landstinget.

Kontrasten mellem disse to Flertal tilintetgjorde i Virkeligheden alle Forsøg paa at konsolidere 1915-Forfatningens Landsting som dansk Overhus. Landstinget blev